

עץ השסק
נושא אותי בין ענפיו
מנחם אותי בפריו
מזחיק אותי בצפירים
ומסתיר אותי בעלים
ממי שמחפש אותי
למטה
עם חגורה.

ילד חפר גמה באדמה
נטע שתיל רך,
במשפף התיז מים.
הילד השאיר באדמה
סימני אצבעות
וכפות ידים.

השתיל עכשו עץ
נוגע בשמים.
והוא מתגעגע עדין
לילד שחפר גמה
בשתי כפות ידים.

מתוך ביקור בית
מאת אגני משעול
מוסד ביאליק
והוצאת הקיבוץ המאוחד תשס"ג

מתוך צפור, לאן את נוסעת?
מאת שלומית כהן-אסיף
איורים מאת גיל-לי אלון-קוריאלי
עם עובד 2010

הגיע הסתו. מתחילה השלכת.
ענף מתערטל, והבלבול אומר:
"היתה דירתנו על בד אזורי.
גגנו נושר, גגנו נושר!"

עלה של זקב מתעופף עם הרוח,
עלה של זקב כפרפר קל-כנף.
בתוך הגנה, על השביל השטוח
מצאנו הבקר מרביד של זקב.

פושטת בגדי פארה אזורי,
עצי תאנה מסירים לבושם.
כמה צפרים עם ראשית השלכת
עוזבות מעונן ועפות אי-לשם.

רק ברוש גאיני העומד מול השער,
ירק וחסן כבכל הימים:
"אינני חושש משלכת וסער,
אוריק ואשמח גם בימות הגשמים".

מתוך משמר לילדים
שנה חמישית, חוברת 15,
טבת תש"י (1949)

מה עושים העצים?

העצים, כמו שכתב ע' הלל בשירו, צומחים; אבל כשהספרות מכוונת אליהם זרקור מתבהרת הזיקה בין חייהם לחיינו.

לאה גולדברג (1911–1970) פרסמה עשרות שירים בעיתונים לילדים כ"דבר לילדים" ו"משמר לילדים". אחד מהשירים שכונסו אחרי מותה הוא **עלה של זהב מתעופף עם הרוח**. השיר מעלה חזיון של הסתיו בטבע, והעצים, המשמשים שחקנים ראשיים, הם גם התפאורה. לאה גולדברג רוקמת לתמונה אחת חוטים מן התשתית הריאליסטית של השיר - "הגִיעַ הסֶתוּ. מִתְחִילָה הַשְּׁלֶכֶת", וחוטים של דמיון בלשון ציורית - "מִצָּאֵנוּ הַבֶּקֶר מְרֻכָּד שֶׁל זָהָב" או "פּוֹשֶׁטֶת בְּגָדֵי פָאֶרָה אֲזֻדְרֶכֶת". בעצים עצמם ובמה שסביבם מתחולל השינוי הגדול; הסתיו בצבעיו מאותת על שלכת, מפשיט את העצים מכסותם ומסמן לציפורים לצאת לדרך. באמצעות האנשה היא מאפיינת את הטיפוסים: אלה שהשינוי מטלטל אותם, לעומת אלה המודעים לחוסנם.

שירה של שלומית כהן-אסיף (נ' 1948) לוכד את הרגע המכווץ בחייו של עץ; הרגע שבו נוגעות בו באהבה ובמסירות ידי הנוטע. געגועיו של העץ אל הרגע הזה פועמים בו גם בבגרותו ומרעננים את חוסנו. הקשר הזה שבין עץ לילד עשוי לסמל בעוצמתו קשרים אחרים, בין בני אדם; בין מי שיוצא לדרכו לבין מי שמעניק לו את ההכרה במשמעות הדרך. למשל, ילדים והוריהם.

אגי משעול (נ' 1946) כללה את שירה בספר למבוגרים, אבל גם קוראים צעירים יקראו אותו בהנאה ובהבנה. האיום שבשורה האחרונה מחזיר את הקוראים לתחילת השיר, לקריאה שנייה. מתברר שילדות עולצת עשויה להתקיים גם כשברקע מתנופפת חגורה.

נירה לוין